

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การรวมกลุ่มของสตรีกับการพัฒนาในชุมชนชนบท

ชื่อผู้เขียน นายคำรงค์ องค์กร

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลิสุวรรณ์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.พศิน แดงจวง	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะ รูปแบบในการรวมกลุ่มของสตรีในชุมชนชนบท โครงสร้าง และเงื่อนไข ที่ส่งผลต่อการรวมกลุ่มของสตรี ในชุมชนชนบท และผลของการรวมกลุ่มของสตรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชนชนบท การศึกษาวิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกต ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลนั้นได้แก่ สตรีแม่บ้านทั้งที่เป็นสมาชิก และไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่ม กลุ่มเพื่อนบ้านของสตรีที่เป็นสมาชิกและไม่ได้เป็นสมาชิก คณะกรรมการของกลุ่มสตรี ผู้นำหมู่บ้านและผู้อาวุโส ในพื้นที่หมู่บ้านล่องเคือ ตำบลประดู่ป่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบของการรวมกลุ่มของสตรีในชุมชนชนบท เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลายาวนานจากรากฐานความสัมพันธ์ฉันท์เครือญาติ ซึ่งมีความผูกพัน ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการรวมกลุ่มช่วยเหลือระหว่างกัน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของชุมชนชนบท การรวมกลุ่มของสตรีมี 2 ลักษณะคือลักษณะแรก ได้แก่ การรวมกลุ่มแบบไม่เป็นทางการซึ่งเป็นการรวมกลุ่มแบบดั้งเดิมซึ่งพบทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือระหว่างกัน ภายใต้ระบบความสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชนซึ่งต้องมีการพึ่งพาซึ่งกันและกันทั้งนี้ในโครงสร้างของกลุ่มจะไม่มีกำหนดบทบาทสถานภาพ และปทัสถานของสมาชิกในกลุ่มอย่างเด่นชัด แต่จะเกิด

จากการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจ สำหรับช่วงเวลาในการรวมกลุ่มขึ้นอยู่กับชนิดของกิจกรรมหรือวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่ม ซึ่งอาจยาวนานหรือสลาย หรือเกิดขึ้นใหม่เมื่อมีเหตุการณ์หรือเงื่อนไขที่จำเป็นมากระตุ้น และการรวมกลุ่มแบบนี้ได้ก่อให้เกิดการเรียนรู้แบบธรรมชาติขึ้นภายในชุมชน

ลักษณะที่สองได้แก่ การรวมกลุ่มแบบเป็นทางการซึ่งเป็นการรวมกลุ่ม ที่เกิดจากนโยบายของรัฐในการสร้างกลุ่มที่เป็นทางการจากรากฐานของกลุ่มธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน โดยการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ทั้งการให้ศึกษาแนวทางในการจัดตั้งกลุ่ม และงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม ประกอบกับแรงผลักดัน จากสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มสตรี ซึ่งมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน ในการพัฒนาอาชีพ ครอบครัวยุคใหม่และชุมชน ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานกลุ่มร่วมกัน จนกลุ่มประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง ทั้งนี้กลุ่มได้มีการกำหนดโครงสร้างในการดำเนินการโดยใช้วิธีการตามแนวทางของรัฐ ร่วมไปกับการใช้ชีวิตของชุมชน ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดบทบาทจากการจัดระเบียบ แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การกำหนดสถานภาพด้วยการยอมรับในความเท่าเทียมสิทธิในฐานะสมาชิกของกลุ่ม และมีการกำหนดบทบาทสถานของกลุ่ม จากการกำหนดมาตรฐานของความประพฤติ และ กฎระเบียบในการเป็นสมาชิกในกลุ่ม

เงื่อนไขสำคัญที่ทำให้การรวมกลุ่มประสบความสำเร็จ นอกจากการสนับสนุนของหน่วยงาน และความต้องการของชุมชนแล้วนั้นก็คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกซึ่งทุกคนจะมีส่วนร่วมในการดำเนินการของกลุ่มทุกขั้นตอนนับตั้งแต่ การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงานและการติดตามประเมินผล โดยการแบ่งงานและหมุนเวียนกันทำงานตามความสามารถและความถนัด จากการมุ่งเน้นถึง ผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นสำคัญ เช่นเดียวกับคุณลักษณะส่วนตัวของสตรีที่มาร่วมกลุ่ม โดยเฉพาะคุณลักษณะของผู้นำกลุ่ม

การรวมกลุ่มของสตรีได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน วิถีชีวิตของสตรีที่เป็นสมาชิกเช่น ความสามารถในการแก้ไขแบ่งเบาปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัว ในระดับหนึ่ง การได้รับการยอมรับในบทบาท และสถานภาพในครอบครัวและชุมชนเพิ่มขึ้น ทำให้ชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาด้านอื่น ๆ และนำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเอง และขณะเดียวกันการรวมกลุ่มก็ได้ก่อให้เกิดการเลียนแบบในการดำเนินชีวิต จาก ระบบค่านิยมของการบริโภคความ สะดวกสบายต่าง ๆ ที่เพิ่มสูงขึ้นในชุมชน อันนำไปสู่ภาวะหนี้สิน และปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว